

100 година српског војног ваздухопловства 1912-2012. године
20 година Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 6, јун 2012. године

Међународни симпозијум поводом
100 година српског војног ваздухопловства

НАУЧНИ ЗНАЧАЈ ЈУБИЛЕЈА

У Команди Ваздухопловства и противваздухопловне одбране у Земуну одржан је 10. јуна 2012. године, Међународни научни симпозијум “**100 година српског војног ваздухопловства**”. Скуп је отворио командант В и ПВО генерал-мајор Ранко Живак. Он је, између осталог, рекао да се 2012. може прогласити годином српског војног ваздухопловства, али и годином поноса, јер је Србија једна од ретких у свету која обележава тако важан јубилеј.

Командант В и ПВО генерал-мајор Ранко Живак,
отвара међународни научни симпозијум

- Ретке су генерације које имају срећну околност и привилегију да организују и учествују у прослави 100-тог јубилеја. Управо због тога, имамо част да тако значајан јубилеј обележимо на достојан начин, а истовремено и двоструку обавезу према многобројним генерацијама ваздухопловаца који су у развој српског војног ваздухопловства уградили своје знање и енергију, а неки и своје животе, тако и према будућим генерацијама – нагласио је генерал Живак најављујући активности које ће бити организоване у оквиру прославе века српског војног ваздухопловства, издвајајући међународни аеромитинг који ће се одржати 2. септембра на аеродрому Батајница.

Он је подсетио и на најважније моменте у развоју војне авијације на овим просторима, истичући да је Србија била једна од првих земаља које су схватале значај ваздушног простора и ваздухопловства за вођење рата.

Циљ дводневног симпозијума био је да страни и домаћи аутори - историчари, инжењери - конструктори, пилоти, команданти, професори, техничари, лекари ваздухопловне медицине и новинари из области војног ваздухопловства, током две сесије, осветле поједине сегменте, периоде и догађаје из историје српског војног ваздухопловства. Саопштења на симпозијуму имлају су и чланови УПВЛПС: Звонко Јурјевић, Владимира Милошевић, Војислав Стојановић и Златомир Грујић.

У Земуну и Влакчи обележена 128 годишњица
рођења првог српског пилота

МИХАИЛУ ПЕТРОВИЋУ У ЧАСТ, ВАЗДУХОПЛОВСТВУ СРБИЈЕ У СЛАВУ

Манифестацијама у Земуну и у селу Влакча обележена је годишњица рођења првог српског пилота наредника Михаила Петровића. (страна 2)

Колона поштовалаца Михаила Петровића
од сеоске школе до његове родне куће

Пред родном кућом првог српског пилота, наредника
Михаила Петровића у Влакчи

МИХАИЛУ ПЕТРОВИЋУ У ЧАСТ, ВАЗДУХОПЛОВСТВУ СРБИЈЕ У СЛАВУ

Кроз влакчанске сокаке - према кући Михаила Петровића

Ансамбл "Биљур" величанствено је извео државни химну

Представници УПВЛПС положују цвеће на праг родне куће Михаилове

Пред родном кућом првог српског пилота - и старо и младо

Припадници Војске Србије подигли су шатор у дворишту сеоске школе

Дан рођења првог српског пилота, и прве жртве српског ваздухопловства, наредника Михаила Петровића (1884-1913), обележен је, већ традиционално, у другој седмици јуна, низом манифестација.

На дан рођења, 14. јуна, одржана је у Дому ваздухопловства Земун, свечана приредба под називом МИХАИЛУ ПЕТРОВИЋУ У ЧАСТ, ВАЗДУХОПЛОВСТВУ СРБИЈЕ У СЛАВУ! Програм је био посвећен сећању на првенаца спрске војне авијације, али, пре свега, 100-тој годишњици од настанка војног ваздухопловства у Србији.

У суботу 16. јуна поклонци Михаила Петровића из Београда, чланови УПВЛПС и пријатељи, кренули су у село Влакча, на традиционално окупљање посвећено првом српском пилоту.

Гостолубиви домаћини дочекали су госте хлебом, сольу, слатким, ракијом и хладном изворском водом, широким осмехом и отворена срца.

Програм је почeo пред родном кућом Михаила Петровића, а настављен у школском дворишту, у хладу столетне липе, у предивном амбијенту дичног шумадијског села. Учествовао је реномирани ансамбл "Биљур" из Београда; о веку авијације говорио је Mr Златомир Грујић; представљена је књига "Крагујевачки аеромитинзи" Вељка Лековића. Посетиоци су могли да виде изложбу ваздухопловне опреме и макета ваздухоплова, коју је приредио Саша Јовановић из 204. ваздухопловне бригаде Батајница. Скуп је увелиично налет авиона АК "Јасеница" из Сmederevskе Паланке.

После програма настављено је дружење у пријатној атмосferи, уз добру закуску, освежење, весело расположење и изворне шумадијске песме.

Изложба ваздухопловне опреме и макета у школској учионици

Припадници 310. ракетног дивизиона за ПВД из Крагујевца

Младе Влакчане почастиле су госте хлебом, сольу, слатким, хладном водом и домаћом ракијом

Председник завичајног удружења "Михаило Петровић" Живановић Живодраг и секретар Драгче Швабић

Културно-уметнички програм ансамбла "Биљур" под столетњом липом школском дворишту био је изузетан

Припадници 98. ваздухопловне бригаде увеличали су скup

У Тополи обишли смо споменик пилоту Мајору Зорану Томићу

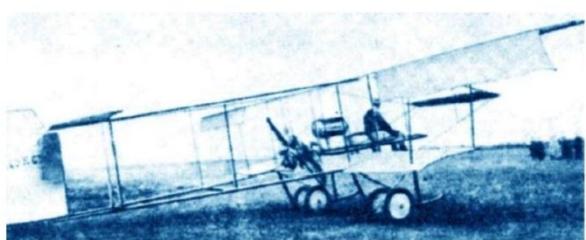
ПРВИ СРПСКИ АВИОНИ (5)

Дукс-биплан или Henri Farman HF VII

Авион "Дукс-биплан" је уствари "Хенри Фарман ХФ 7" који је поризвиђен по лиценци у руској фабрици "Дукс". Разлика између оригиналног и лиценцног авиона је у по броју вертикалних стабилизатора, "дукс" има један, а "фарман" два. Тај авион је купио руски часопис "Новое Время" из Петрограда и поклонио га Српској војсци. Авион је купљен у Паризу и преко Русије стигао је у Србију крајем 1912. године, то је био дванаести авион у српској Аеропланској ескадри, тада једној од најбројнијих у свету.

Тај авион је био скромних могућности. Имао је мотор мале снаге (50 KS, односно 37 KW), тако да је мало и коришћен. Касније је уgraђен јачи мотор. На њему је летео руски пилот Агофонов, а крајем 1912. године и српски пилоти у Скопљу. Такође, авион је био ангажован и у "Приморском аеропланском одреду" у пролеће 1913. године приликом опсаде Скадра.

Авион "дукс" је био извиђач, двосед, маса 345 кг, а у полетању 600 кг. Распон крила износио је 12,70 м, а површина 30 м², труп му је био дуг 9 м. Постицао је максималну брzinu од 86 km/h, до висине 500 м пењао је 7 минута, плафон му је износио 1.700 м. Није био наоружан.

ПРВИ СРПСКИ ПИЛОТИ (5)

ЖИВОЈИН СТАНКОВИЋ потпоручник пилот

Живојин Станковић, ваздухопловни потпоручник-пилот, четврти је српски школовани пилот, са дипломом број 1.027 француске пилотске школе Блерио из августа 1912. године.

Рођен је 19. септембра 1885. године у Књажевцу. У војну кадемију ступио је 1903. године по завршетку гимназије. Након завршетка војне академије био је на служби у артиљерији.

Пријавио се на конкурс за војног пилота и након лекарских прегледа и испита, одабран је за пилотску школу.

Са првом класом питомца упућен у Француску на школовање за пилота 1912. године, у школу „Блерио“ која се налазила у градићу Етамп код Париза. После успешно завршене обуке и положених испита крајем лета 1912. године добио је звање и диплому пилота.

Убрзо је са поручницима Југовићем и Илићем именован у комисију за куповину првих српских авиона у Француској. Тада је успешно обавио и вратио се у Србију.

Учествовао је у Балканским ратовима. У првом балканском рату био је у "Приморском аеропланском одреду" током опсаде Скадра. Тада је обавио, заједно са Миодрагом Томићем први успешан извиђачки борбени лет српске авијације. Летео је и у Првом светском рату од 1914. до 1916. године.

После реорганизације Српске војске и ваздухопловства на Солунском фронту, постављен је за командира Аеропланског депоа. На тој дужности дао је велики допринос изградњи српског војног ваздухопловства. Разболео се, а почетком 1918. године умро је у енглеској војној болници на аеродрому Вертекоп у Грчкој.

Почива на Зејтинлику.

ВОЈСКА СРБИЈЕ НА АЕРОМИТИНГУ У ДАНСКОЈ

11.06.2012.

Падобранским скоковима на аеродрому у Алборгу у Данској је почeo Међународни аero-митинг. На највећој смотри ваздухоплова у тој земљи, око педесет хиљада гледалаца могли су да виде авиона и хеликоптере који се налазе у употреби у армијама широм света. Иако је планирано да се аеромитинг одржи од 10 до 16 часова, капије

базе су се отвориле око осам сати, како би се избегле гужве и редови, а посетиоци су и после званичног дела програма обилазили поставку летелица.

Програм су чиниле две целине - стационарна и летачка. Ни киша, која је у више наврата падала, није успела да умањи одушевљење које су изазвале акробатске групе из Данске-Baby Blue, Швајцарске-Patrouille Suisse и Хрватске-Wings of Storm, чији су пилоти још једном демонстрирали своје способности и изведеним летачким програмом изазвали највеће овације љубитеља авијације.

Осим њих, тмурно небо над Алборгом појединачно су преплетали пилоти различитих авиона и хеликоптера током шесточасовног програма. Међу њима највеће интересовање изазвали су F-16 Demo Team из Холандије и L-39 Albatros из Естоније. Акро-група из Турске-Turkish star, од које се највише очекивало у летачком програму, одустала је од наступа због лошег времена.

Посаде летелица на стајанци аеродрома које су учествовале у стационарном делу програма отвориле су врата својих ваздухоплова за многобројне посетиоце. Најбројнија су свакако била деца, која су искористила прилику да се сликају поред ваздухоплова.

Министарство одбране и Војска Србије учествовали су у стационарном делу програма са транспортним авionом Ан-26. Шесточлана посада нашег авиона имала је много посетилаца на шта је посебно утицало то што је авion био једини такав модел на овогодишњем аеромитингу. Осим посаде АН-26, у Алборгу је била и тројчлана делегација из Министарства одбране и Војске Србије предвођена помоћником команданта Ваздухопловства за операције пуковником Жельком Билићем. Према његовим речима, аеромитинг у Данској био је јединствена прилика да се види организација прославе стогодишњице војног ваздухопловства, јубileја који ове године обележава и српско ваздухопловство.

- Посада предвођена потпуковником Павловићем узела је учешће у статичном делу аеромитинга, а ми смо имали прилику да видимо како су Данци организовали јубileј који и нама предстоји. На жалост, овде смо имали лоше време, али смо ова два дана успели да одржимо контакте са великим бројем делегација - рекао је пуковник Билић и изразио наду да ће за београдски аеромитинг бити боље време и да ћемо тада имати прилику да се представимо бољим програмом.

У стационарном делу програма Данци су показали највеће интересовање за НАТО-в E-3A-AWACS,

Дански Tornado GR4 и амерички C-17 Globemaster III. Редови испред тих авиона, чак и по киши, протезали су се и по неколико десетина метара.

Овогодишња манифестација окупила је до сада највећи број учесника који су одзвали позиву Краљевине Данске да заједно обележе 100 година постојања војног ваздухопловства. У тој земљи је први авion „GLENTEN“ стигао у морнарицу 25. марта 1912, а 2. јула

исте године формиран је Војни Ваздухопловни корпус. Давне 1959. године, Ваздухопловство Краљевине Данске први пут је организовало манифестацију „отворени дан“ на аеродрому. Са мањим прекидима, та тра-диција се одржала до данас, с тим што је од 2005. постала аеромитинг са циљем достизања међународног карактера.

Италијански пилот повредио ваздушни простор Србије

Спортски авion типа ТЛ-96, којим је pilotирао држављанин Италије који није имао одобрење за улазак у ваздушни простор Србије,

слетео је 09. маја око 9.30 часова на спортски аеродром Велики Радинци код Сремске Митровице. Током тог инцидента активиран је систем противваздухопловне одбране након што су хрватске ваздухопловне власти обавестиле колеге у Београду да се у правцу Србије креће неидентификовани ваздухоплов који је полетео из Трста.

- Авион је примећен на радарима наше ПВО пре него што је ушао у ваздушни простор Србије. Са аеродрома у Батајници полетела је дежурна пара - два „мига 21“, али до пресретања практично није дошло јер је италијански авion у међувремену слетео.

Према доступним информацијама, пилот је, по уласку у ваздушни простор Србије, покушавао да радиовезом успостави контакт са најближим аеродримима. Сазнаје се и да је слетео јер му је понестало горива.

10.05.2012.

“Ваздухопловни билтен” излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове одабрао, написао, приредио, уредио и припремио за штампу Златомир Грујић. E-mail: zlgrujic@gmail.com